

Izglītības kvalitātes
valsts dienests

Audzināšanas darba plānošana, īstenošana un analīze izglītības iestādē

Izglītības kvalitātes valsts dienesta

Kvalitātes novērtēšanas departamenta direktors Rolands Ozols

Saturs

1. Kādēļ
audzināšana?

2. Kas ir
audzināšana?

3. Ko nosaka
normatīvie
dokumenti?

4. Kā tieši plānot,
īstenot un analizēt
audzināšanu
skolā?

Saturs

1. Kādēļ
audzināšana?

2. Kas ir
audzināšana?

3. Ko nosaka
normatīvie
dokumenti?

4. Kā tieši plānot,
īstenot un analizēt
audzināšanu
skolā?

Izglītības kvalitātes
valsts dienests

Kādēļ mēs runājam par audzināšanu pedagoģijā un izglītības iestādēs?

1. Pedagoģijas kā zinātnes priekšmets ir audzināšana, un tas nozīmē, ka ikviens pedagogs iesaistās audzināšanā sadarbībā ar vecākiem un pašu skolēnu.
2. Izglītības procesā sasniedzamais rezultāts ir skolēna personība, kurai ir noteiktas zināšanas, prasmes un attieksmes, tādēļ mācības un audzināšana ir vienots process.
3. Pedagogam ir pieejami dažādi instrumenti audzināšanai. Piemēram:
  - 3.1. mācību saturs, kuru apgūst skolēns,
  - 3.2. sasniedzamie rezultāti, kurus pedagogs izvirza skolēniem,
  - 3.3. ikdienas mācību process mācību stundā,
  - 3.4. īpaši rīkoti pasākumi un aktivitātes skolā,
  - 3.5. vērtēšanas kārtība, tai skaitā pedagoga sniegta atgriezeniskā saite,
  - 3.6. pedagoga personība, u.c.

Izglītības kvalitātes
valsts dienests

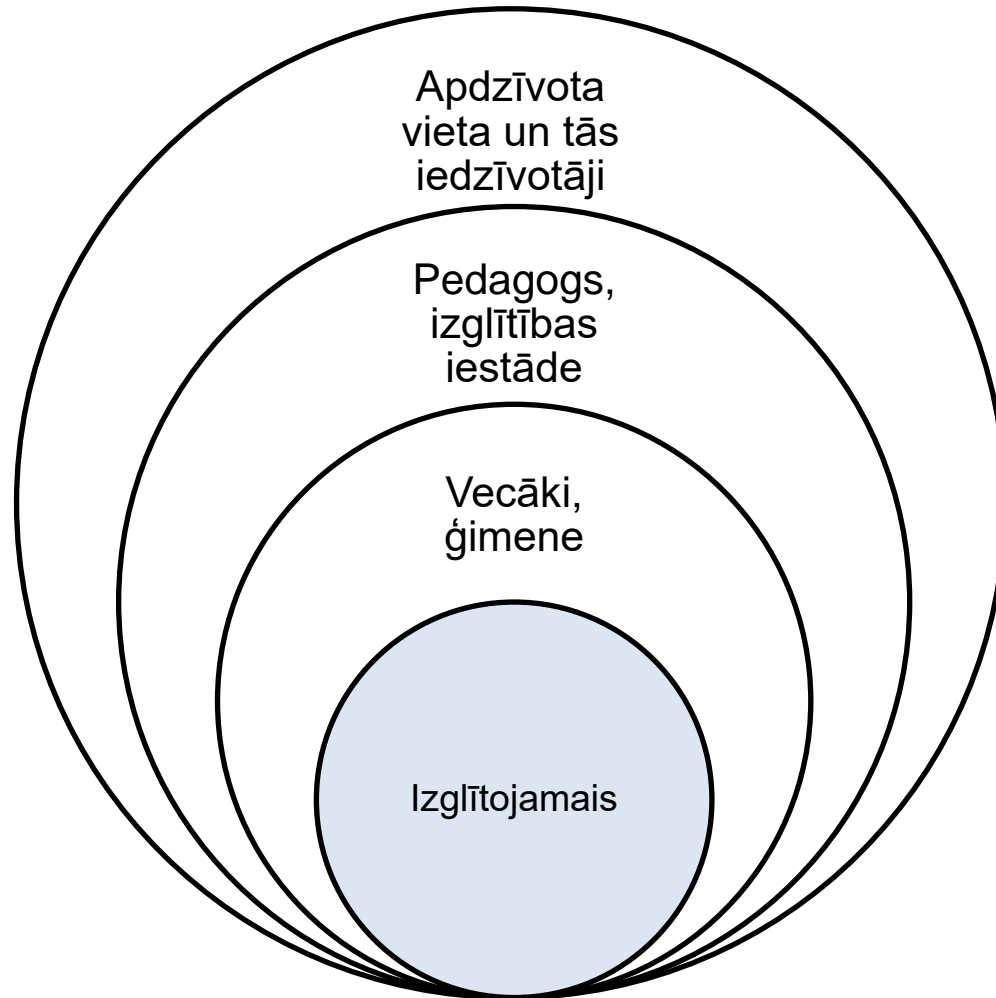
Mācību stunda un audzināšana

1. Ar skaidri saprotamu mērķi / izglītojamiem saprotamu sasniedzamo rezultātu.
2. Tajā ir 3 pamatdaļas (ierosināšana, apjēgšana un refleksija)
3. Pedagogcentrēta, izglītojamo centrēta vai izglītojamo vadīta (pašvadīta).
4. Tā ir / nav pielāgota izglītojamo spējām, vajadzībām un interesēm, t.i.:
  - mācību saturā
  - sasniedzamajā rezultātā (dažādi grūtības līmeņi)
  - mācību procesā
  - (a) veidota ar noteiktu mācīšanas un mācīšanās pieeju jeb tās pamatā ir mācību stundas struktūra, kura vienlaikus ir audzināšanas instruments (9G, 5E, Klafki, Šulcs, Kolbs u.c.),
  - (b) izmantotas atbilstošas mācīšanas stratēģijas, metodes un metodiskie paņēmieni, kuri atbilst audzināšanas mērķim, vecumposma vajadzībām. u.c.
  - Respektējot audzēkņu gatavības līmeni mācīties (atbilstoši uzdevumu veidi)
  - Ņemot vērā audzēkņu intereses
  - Audzēkņu mācīšanās vajadzības (vides iekārtojumā, uztverē u.c.)
5. Tajā tiek sniegta un saņemta uz izaugsmi vērsta atgriezeniskā saite.
6. Tajā ir novērojama pedagoga un audzēkņa sekmīga sadarbība.

Izglītības kvalitātes
valsts dienests

Izglītības iestāde un audzināšana

Saturs

1. Kādēļ
audzināšana?

2. Kas ir
audzināšana?

3. Ko nosaka
normatīvie
dokumenti?

4. Kā tieši plānot,
īstenot un analizēt
audzināšanu
skolā?

Audzināšana

...virza cilvēku uz...

...briedumu

- savstarpēja sadarbība

Pasākumi

...autonomiju

- spēju un prasmi vadīt sevi

Darbības

Procesi

...palīdz cilvēkam
aktivizēt...

spējas

lai
veidotos
par
patstāvīgu
personu.

iespējas

augšana

ieklaušanās
sabiedrībā un kultūrā

attīstība

paša personas
veidošanās

Izglītības kvalitātes
valsts dienests

Audzināšanas darba īstenošanas pieejas

Audzināšanas process

Socializācija sabiedrības kultūras un
tradīciju pārmantošanai

Rakstura veidošanas pieeja

Ieradumu veidošanas pieeja

Izglītības kvalitātes
valsts dienests

Pilsoniskā audzināšana

Pilsoniskās audzināšanas un pilsoniskās līdzdalības struktūrmodelis

Saturs

1. Kādēļ
audzināšana?

2. Kas ir
audzināšana?

3. Ko nosaka
normatīvie
dokumenti?

4. Kā tieši plānot,
īstenot un analizēt
audzināšanu
skolā?

Izglītības kvalitātes
valsts dienests

Audzināšana un normatīvie dokumenti (I)

- Latvijas Republikas Satversme
- Izglītības likums
  - **izglītība** — sistematizētu zināšanu un prasmju apguves un attieksmju veidošanas process un tā rezultāts. Izglītības process ietver mācību un audzināšanas darbību. Izglītības rezultāts ir personas zināšanu, prasmju un attieksmju kopums.
- Ministru kabineta 2016.gada 15.jūlija noteikumi Nr. 480 «Izglītojamo audzināšanas vadlīnijas un informācijas, mācību līdzekļu, materiālu un mācību un audzināšanas metožu izvērtēšanas kārtība» u.c.

Izglītības kvalitātes
valsts dienests

Audzināšana un normatīvie dokumenti (II)

Vidējā izglītība:

-Ministru kabineta 2019.gada 3.septembra noteikumi Nr.416 (stājas spēkā 2020.gada 1.septembrī) «Noteikumi par valsts vispārējās vidējās izglītības standartu un vispārējās vidējās izglītības programmu paraugiem»

-Ministru kabineta 2013.gada 21.maija noteikumi Nr.281 (zaudēs spēku 2020.gada 1.septembrī) «Noteikumi par valsts vispārējās vidējās izglītības standartu, mācību priekšmetu standartiem un izglītības programmu paraugiem»

Pamatizglītība:

-Ministru kabineta 2018.gada 27.novembra noteikumi Nr.747 (stājas spēkā 2020.gada 1.septembrī) «Noteikumi par valsts pamatizglītības standartu un pamatizglītības programmu paraugiem»

-Ministru kabineta 2014.gada 12.augusta noteikumi Nr.468 (zaudēs spēku 2020.gada 1.septembrī) «Noteikumi par valsts pamatizglītības standartu, pamatizglītības mācību priekšmetu standartiem un pamatizglītības programmu paraugiem»

Izglītības kvalitātes
valsts dienests

Audzināšana: 15.07.2016. MK noteikumi Nr. 480

1. Audzināšana ir mērķtiecīgi organizēta **izglītības procesa neatņemama sastāvdaļa**, izglītojamā vispusīgas, tajā skaitā tikumiskās, attīstības veicināšana un attieksmju veidošana.
2. Audzināšana ir virzīta uz sociālās un kultūras pieredzes ieguvu, izglītojamo emocionālā intelekta attīstību un pašregulāciju, vērtību sistēmas veidošanos un tikumu izkopšanu (vērtībizglītošanu) attiecību veidošanai, sadarbībai, pilsoniski atbildīgai un veiksmīgai dzīvei sabiedrībā.
3. Audzināšana ir cieši saistīta ar pašaudzināšanu (pašizziņu un pašpilnveidi).
4. Izglītības procesā veicina izglītojamā izpratni, atbildīgu attieksmi un rīcību, kas apliecina šādas vērtības – dzīvība, cilvēka cieņa, brīvība, ģimene, laulība, darbs, daba, kultūra, latviešu valoda un Latvijas valsts.

Izglītības kvalitātes
valsts dienests

Audzināšana: 15.07.2016. MK noteikumi Nr. 480

Audzināšanas mērķis ir nodrošināt iespēju katram izglītojamam kļūt par krietnu cilvēku, tikumisku, rīcībspējīgu un atbildīgu personību sabiedrībā, veicināt izglītojamā izpratni par vērtībām un tikumiem, sekmējot to iedzīvināšanu, bagātināt kultūrvēsturisko pieredzi, stiprināt piederību un lojalitāti Latvijas valstij un Latvijas Republikas Satversmei (turpmāk – Satversme).

Izglītības kvalitātes
valsts dienests

Audzināšana: 15.07.2016. MK noteikumi Nr. 480 – sasniedzamie rezultāti

Audzināšanas uzdevumi attieksmes veidošanai ir veicināt izglītojamo:

- spēju brīvi un patstāvīgi domāt, attīstot kritisko domāšanu, morālo spriestspēju un sekmējot atbildīgu rīcību;
- sevis apzināšanos, pašizziņu, gribas audzināšanu, pašpilnveidi un pozitīvu pašvērtējumu, pašaudzināšanu mūža garumā;
- brīvību kā iespēju īstenot savus centienus un mērķus, neierobežojot citu personu pamattiesības, tajā skaitā brīvību;
- pašdisciplīnu, izpratni par pienākumiem un tiesībām un sekmēt to ievērošanu;
- cieņu pret dzīvību, sevi un citiem, veselību veicinošu un drošu paradumu izkopšanu;
- orientāciju uz ģimeni, laulību, paaudžu vienotības apzināšanos vērtību saglabāšanā, tautas ataudzē un valsts attīstībā;
- piederību Latvijas, Eiropas un pasaules kultūrtelpai, izpratni par vispārcilvēciskajām un kristīgajām vērtībām, latvisko dzīvesziņu, kultūras mantojumu, tradīcijām un to saglabāšanu, līdzdalību kultūras mantojuma un tradīciju pārnēsē un latviskās kultūrtelpas attīstībā mūsdienās;
- mērķtiecīgu attieksmi pret darbu kā personības pašrealizācijas un eksistences līdzekļu iegūšanas veidu un labklājības avotu;
- nacionālās identitātes un valstiskuma apziņu, lojalitāti Latvijas valstij, Satversmei un patriotismu;
- sadarbību izglītošanās procesā un ārpus tā, pilsonisko līdzdalību demokrātiskas sabiedrības nostiprināšanā;
- atbildību par dabas un apkārtējās vides aizsardzību un ilgtspēju.

Izglītības kvalitātes
valsts dienests

Audzināšana: 15.07.2016. MK noteikumi Nr. 480 - tikumi

Audzināšanas procesā būtiskākie izkopjamie tikumi (indivīda brīvas domāšanas un rīcības izpausmes) ir:

- atbildība – griba un spēja paredzēt savas izvēles un rīcības sekas un rīkoties, respektējot cita cilvēka cieņu un brīvību;
- centība – čaklums, uzcītība, rūpība un griba jebkuru darbu veikt pēc iespējas mērķtiecīgāk, kvalitatīvāk un produktīvāk;
- drosmē – izlēmība, baiļu pārvarēšana, rakstura stingrība, situācijas novērtēšana un cieņpilna rīcība, uzņēmība, centieni pēc taisnīgā un labā;
- godīgums – uzticamība, patiesums, vārdu un darbu saskaņa;
- gudrība – māka izmantot zināšanas labā veicināšanai savā un sabiedrības dzīvē;
- laipnība – vēlība, atsaucība pret citiem, pieklājība;
- līdzcietība – attīstīta empātija, vēlme iejusties otra pārdzīvojumos un aktīvs atbalsts;
- mērenība – rīcības un uzskatu līdzsvarotība, spēja nošķirt saprātīgas vēlmes no nesaprātīgām un atteikties no nevajadzīgā, atturēšanās no tā, kas traucē personas attīstību;
- savaldība – uzvedības un emociju izpausmju kontrole un vadība, respektējot savu un citu cilvēku brīvību, kā arī cienot sevi un citus;
- solidaritāte – savstarpējs atbalsts un rīcības saskaņotība, rūpes par savu, citu un kopīgu labumu, demokrātisks dialogs ar citiem;
- taisnīgums – godprātīga lemšana, cilvēktiesību un citu saprātīgu interešu un morāles normu ievērošana;
- tolerance – iecietība, vēlme izprast atšķirīgo (piemēram, cilvēka ārējo izskatu, veselības stāvokli, uzvedību, viedokli, ticību, paražas).

Saturs

1. Kādēļ
audzināšana?

2. Kas ir
audzināšana?

3. Ko nosaka
normatīvie
dokumenti?

4. Kā tieši plānot,
īstenot un analizēt
audzināšanu
skolā?

Audzināšana: 15.07.2016. MK noteikumi Nr. 480

Izglītības procesā sasniedzamais rezultāts ir skolēna personība un tai piemītoši tikumi.

Izglītības iestāde izstrādā:

- audzināšanas darba virzienus audzināšanas mērķa un uzdevumu īstenošanai triju gadu periodam,
- plānu katram mācību gadam, nosakot atbildīgo par plāna īstenošanu, koordinēšanu un uzraudzību,
- sistemātiski organizē audzināšanas darba izvērtējumu (tajā skaitā pedagogu pašnovērtējumu) un analīzi.

Visu šo procesu un dokumentu centrā un kā sasniedzamais rezultāts ir skolēna personības attīstība un mērķtiecīga un vienota izglītības iestādes darbība, attīstot, pilnveidojot skolēnu personību, nevis tikai klases audzinātāju darbība vai tikai konkrēti ārpusklases pasākumi kā rādītājs pedagogu audzināšanas darbam.

Izglītības kvalitātes
valsts dienests

Audzināšanas darba plānošana

Audzināšanas darba virzienus 3 gadiem var noteikt:

- Atsevišķā dokumentā, kas nosaka audzināšanas jautājumus;
- Iekļaujot kādā no esošajiem dokumentiem (piemēram, izglītības iestādes attīstības plānošanas dokumentā u.c.).

Audzināšanas plānu vienam mācību gadam var veidot:

- Iekļaujot to dokumentā, kas nosaka audzināšanas virzienus 3 gadiem kā tā daļu;
- Integrēti iekļaujot izglītības iestādes darba plānā mācību gadam, ko apstiprina direktors;
- Citā veidā, kurš ir ērts un parocīgs izglītības iestādei un ņem vērā izvirzītos nosacījumus.

Audzināšanas darba analīzes rezultāti, sākot ar 2020./2021.māc.g. tiek atspoguļoti izglītības iestādes pašnovērtējuma ziņojumā vispārīgajā daļā.

Izglītības kvalitātes
valsts dienests

Audzināšanas darba plānošana un īstenošana

1. 15.07.2016. MK noteikumi Nr. 480 nosaka:
  - valsts svētkus, atceres un atzīmējamās dienas un valsts simbolu (valsts karoga, valsts himnas, valsts ģerboņa) lietošanu izglītības iestādē.
  - svinīgos pasākumus, kuri ir organizējami izglītības iestādē;
  - pasākumus, kurus organizē pašas izglītības iestādes vai piedalās valsts rīkotajās aktivitātēs un to forma var būt ļoti dažāda – tematiska mācību stunda u.c.
2. Šie noteiktie pasākumi ir daļa no ikgadējā audzināšanas darba plāna.
3. Izglītības iestādē nav vajadzīga atsevišķa audzināšanas programma, jo mācības un audzināšana ir vienots izglītības process.

Saturs

1. Kādēļ
audzināšana?

2. Kas ir
audzināšana?

3. Ko nosaka
normatīvie
dokumenti?

4. Kā tieši plānot,
īstenot un analizēt
audzināšanu
skolā?

Izglītības kvalitātes
valsts dienests

- ▣ Izglītības kvalitātes valsts dienests
- ▣ Smilšu iela 7, Rīga, LV-1050.
- ▣ Tālrunis: +371 67222504, e-pasts: ikvd@ikvd.gov.lv,
www.ikvd.gov.lv
- ▣ Uzticības tālrunis: +371 67358075 (automātiskais atbildētājs)